



ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE

INVAZIVNE RASTLINSKE VRSTE IN POSKUSI NJIHOVEGA ZATIRANJA V GOZDOVIH NA GOZDNOGOSPODARSKEM OBMOČJU MARIBOR



**DR. MATEJA COJZER, UNIV. DIPL. INŽ. GOZD., NENAD ZAGORAC, UNIV. DIPL. INŽ. GOZD.
DRUŠTVO ZA VARSTVO RASTLIN SLOVENIJE, MARIBOR, 5. MAREC 2019**



ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE

Namen prispevka je predstaviti:

- razsežnost problema ustalitve in širjenja tujerodnih invazivnih rastlinskih vrst v gozdove na območju območne enote Maribor,
- vpliv invazivnih rastlinskih vrst na gospodarjenje z gozdovi,
- razmišljanje o možnih poteh za reševanje tega problema.





TUJERODNE VRSTE

... tiste vrste, ki se nahajajo izven območja naravne razširjenosti oz. območja, ki bi ga lahko dosegla z naravnim širjenjem (na to območje jih je namerno ali nenamerno zanesel človek).

TUJERODNE INVAZIVNE VRSTE (TIV)

... so tiste vrste, katerih ustalitev in širjenje ogrožata zdravje ljudi, gospodarstvo, biotsko raznovrstnost.

✓ definicija Svetovne zveze za varstvo narave (IUCN)

Njihova prisotnost v okolju povzroča:

- upadanje biotske raznovrstnosti,
- resno ogroža naravno pomlajevanje domorodnih vrst.



ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE

Invazivne rastlinske vrste delimo v dve skupini:

- v preteklosti načrtno vnesene tujerodne drevesne vrste, ki so postale invazivne ter
- invazivne rastlinske vrste, ki se v gozdovih spontano pojavljajo v zadnjem obdobju (žledolom, vetrolom, gradacije podlubnikov, ostale motnje, ...).

KJE

Dravsko in Ptujsko polje

- Haloze
- Slovenske gorice

KATERE VRSTE

- zeleni bor
- rdeči hrast

KJE

Dravsko in Ptujsko polje

- večje poseke v gozdovih
- gozdni robovi
- ob vodotokih

KATERE VRSTE

- pavlovnijski hrast
- žlezava nedotika



ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE

- v gozdu močno razširjena (kisla tla),
- otežuje pomlajevanje avtohtonim vrstam,
- iz S. Amerike,
- strupena trajnica,
- razmnožuje se s semeni (10, 32.000),
- poganjati začne sredi aprila, maja,
- jagode zorijo od avgusta do novembra.



Navadna barvilnica (*Phytolacca americana*)



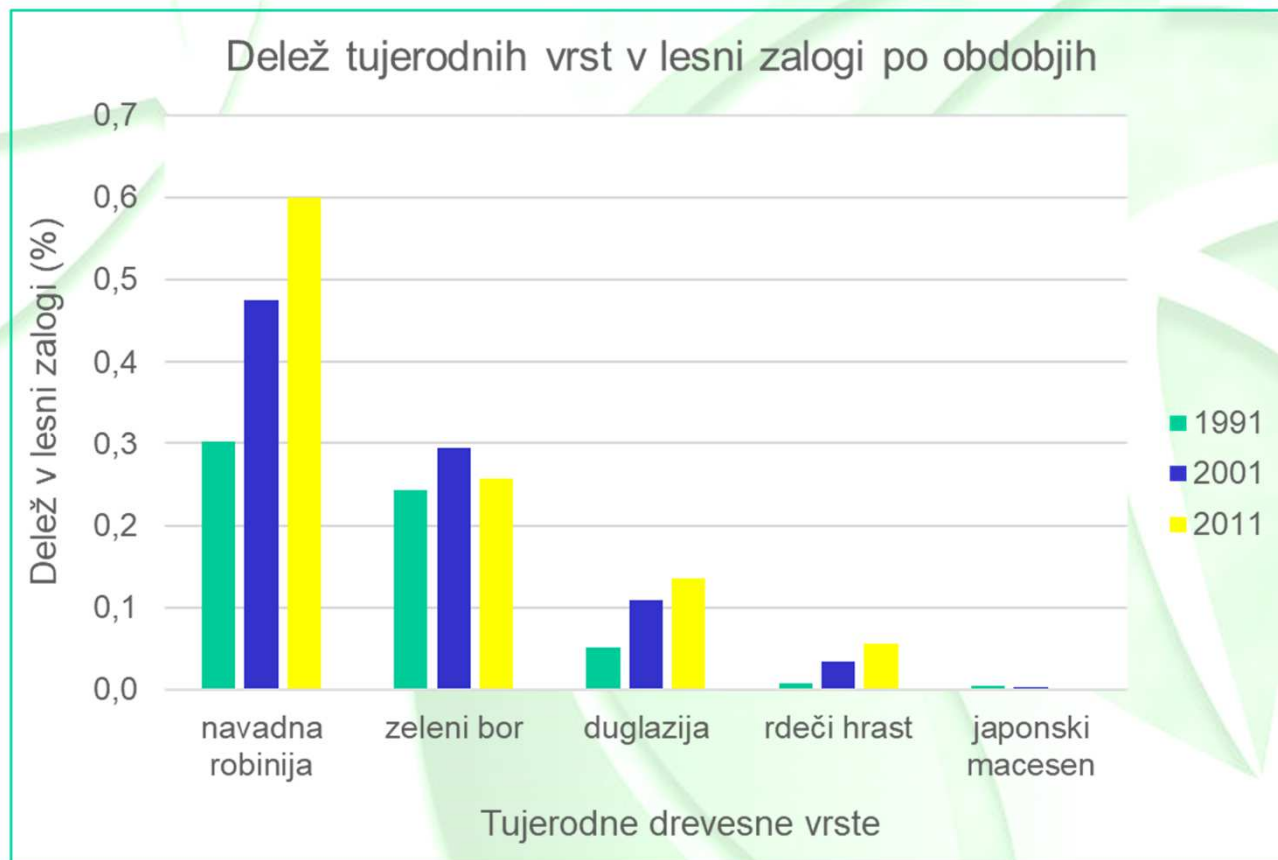
ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE

OBMOČJE RAZISKAVE





METODE IN REZULTATI





ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE



delež TV
v lesni
zalogi (%)



SPONTANO RAZŠIRJENE INVAZIVNE RASTLINSKE VRSTE

Tužerodne invazivne rastlinske vrste (TIV) so se v gozdovih v večji meri razširile po žledu leta 2014. V zadnjih letih se v gozdovih na večjih posekah, ki so nastale kot posledica ujm, žarišč lubadarja in tudi rednih pomladitvenih sečenj, vse bolj uveljavljajo. Velikemu vdoru TIV so izpostavljeni še gozdni robovi in gozdovi ob vodotokih.

Viri zbiranja informacij o TIV:

- **aplikacija „Invazivke“
(<https://www.invazivke.si>),**
- **pogovori z revirnimi gozdarji.**



ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE

APLIKACIJA „INVAZIVKE“

(<https://www.invazivke.si>)

Vrsta	Število vnosov
navadna barvilnica	54
žlezava nedotika	43
pavlovnija	38
enoletna suholetnica	29
drobnocvetna nedotika	23
veliki pajesen	17

Veliko najdb v bližini Maribora, ob vodotokih, na Dravskem polju, ..., manj v gozdnatih delih.



POGOVOR Z REVIRNIMI GOZDARJI

Obravnavane vrste:

- navadna barvilnica,
- žlezava nedotika,
- pavlovnija,
- veliki pajesen.

Beležili smo:

- lokacije **v gozdovih**, kjer je revirni gozdar zaznal gozdnogojitveni problem,
- splošno razširjenost določene vrste (npr. navadna barvilnica na Dravskem polju),
- izkušnje revirnih gozdarjev pri zatiranju.



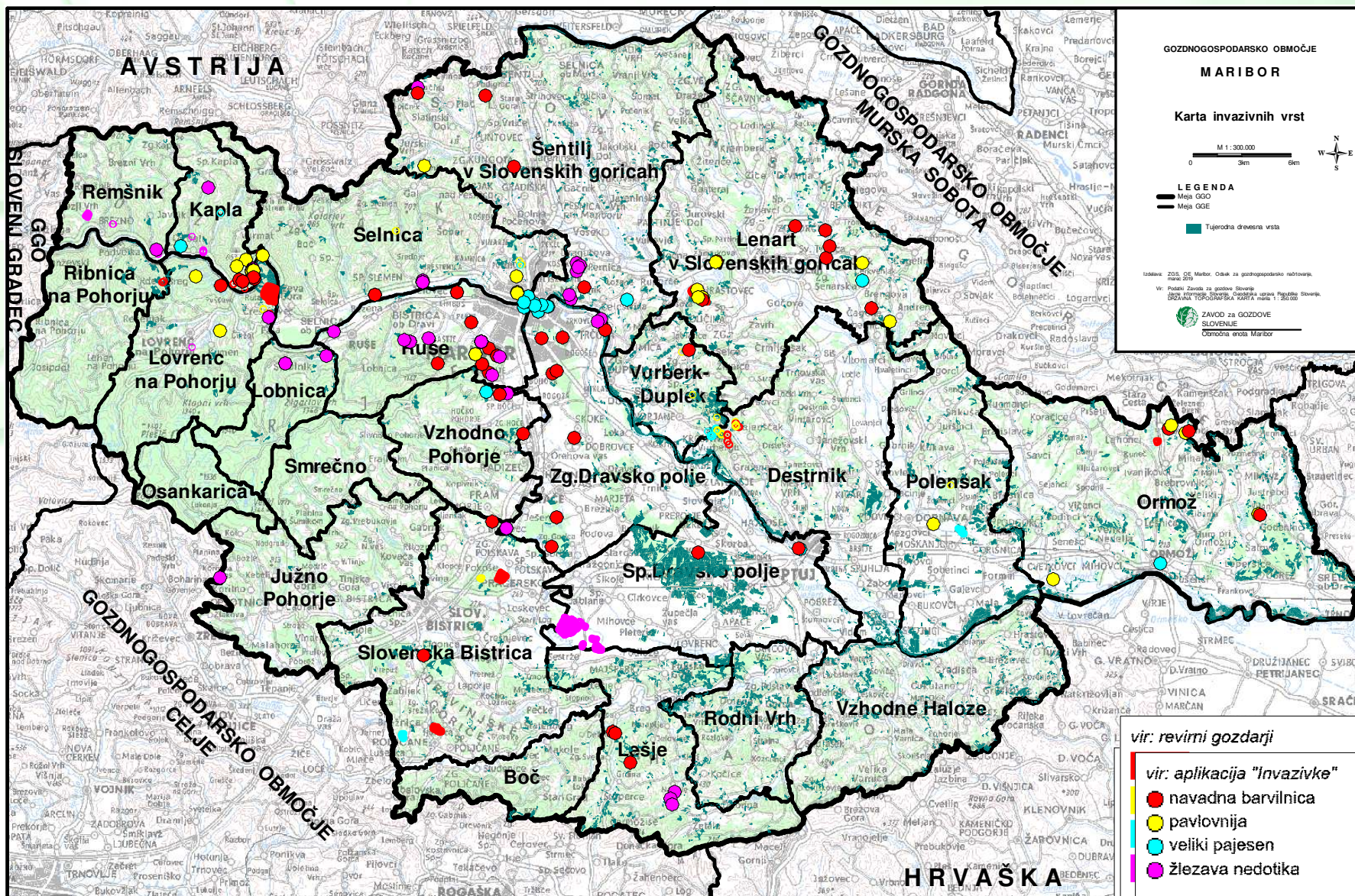
RAZŠIRJENOST V GOZDOVIH

- **navadna barvilnica:** masovno v nižinskem delu (Dravsko polje). Izven nižinskih gozdov v vrzelih Slovenskih goric, spodnjih delov Kozjaka in Pohorja,
- **žlezava nedotika:** močnejše prisotna na obrežjih vodotokov, v nižinah ter tudi v vrzelih, ki so nastale v gozdovih po ujmah,
- **pavlovnija in pajesen** se pojavljata v manjšem obsegu na bolj omejenih lokacijah. Pojavljanje pavlovnije v gozdu je večinoma povezano z okrasnimi drevesi te vrste, ki rastejo izven gozda nekje v bližini. Za pajesen opažamo, da se pogosto pojavlja na degradiranih tleh.



ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE

KARTA NAHAJALIŠČ





ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE

STOPNJE OGROŽENOSTI REVIRJEV S TIV





GOZDNOGOJITVENA PROBLEMATIKA

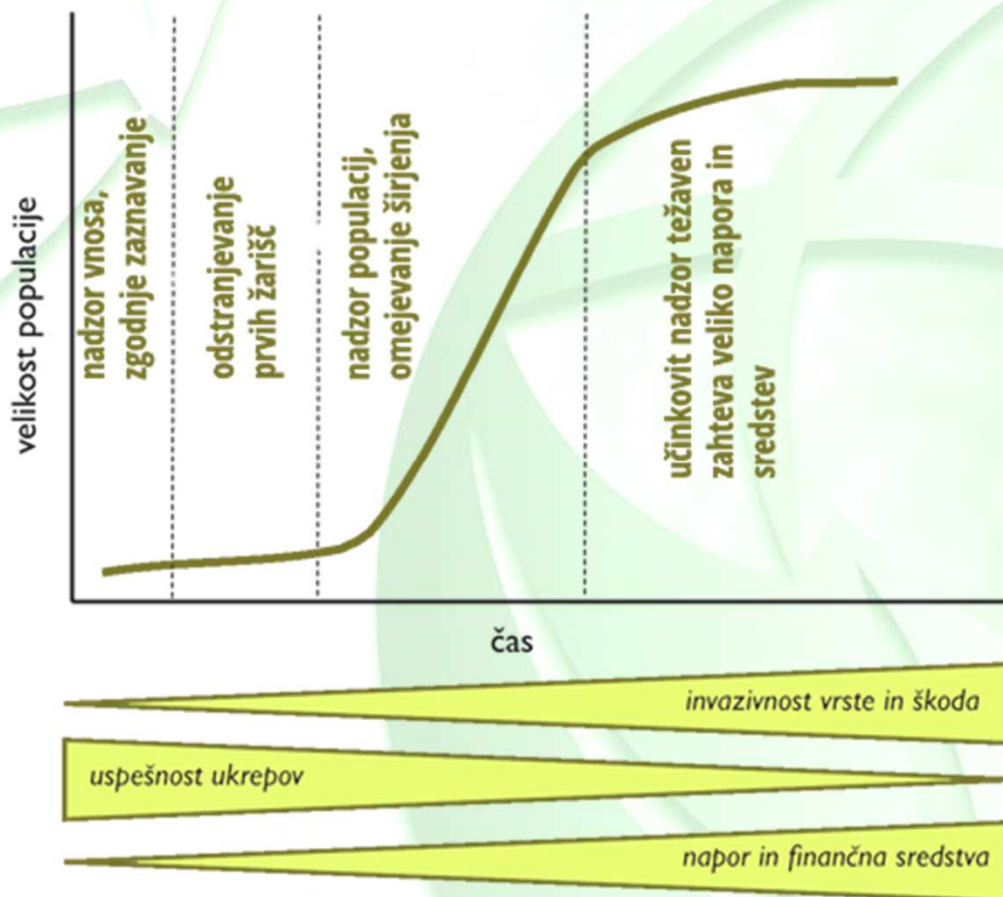
- **navadna barvilnica**: v nižinskih gozdovih oteženo pomlajevanje gozdov - zatiranje praviloma z nego (obžetve 2x letno), redkeje s puljenjem,
- **pavlovnija**: agresivna rast na posameznih lokacijah - zaenkrat obvladljivo z rednim odstranjevanjem pred cvetenjem - nadaljnji prenos z okrasnih dreves ni preprečen,
- **veliki pajesen**: agresivna rast na posameznih lokacijah - zaenkrat obvladljivo z rednim odstranjevanjem,
- **žlezava nedotika**: močnejše prisotna v gospodarsko manj zanimivih gozdovih - do sedaj brez ukrepanja.



ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE

USPEŠNOST UKREPOV

V začetni fazi zatiranje, iztrebljanje, kasneje le omejevanje



Možnosti ukrepanja so omejene glede na velikost in razširjenost populacije tujerodne vrste.



ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE

OBNOVA S SADNJO V ODSEKU 33017A





V RAZMISLEK

- spodbuditi uporabo aplikacije „Invazivke“,
- osveščanje in izobraževanje (lastnikov gozdov, javnosti),
- vprašanje stroškov, lastnine,
- uporabnost invazivnih vrst (čebelarstvo, zdravilstvo, kozmetika, les, hrana, ...),
- okrasna drevesa zunaj gozda?
- vprašanje veliko površinskih obnov (hrast, ...) ?
- nove raziskave.

HVALA ZA POZORNOST

